

Ὁ δὲ Ἰωάννης, ἀμα διακρίνων μακρόθεν τὸν ἐφημέριον, ἐλαύνων ἀπὸ ρυτῆρος ἔσπευδε πρὸς τὸν ἀναδοχὸν του νὰ συνδιαλεχθῆ ὀλίγον μετ' αὐτοῦ. Ὁ ἵππος τοῦ Ἰωάννου ἔστρεφε τὴν κεφαλήν του πρὸς τὸν ἐφημέριον, διότι ἦτο βέβαιος ὅτι ὑπῆρχε πάντοτε τεμάχιον ζαχάρως ἐν τῷ θυλακίῳ τοῦ παλαιοῦ ἐκείνου μαγούρασου, τοῦ πολλαχοῦ τετριμμένου καὶ ἀνεραμμένου, τοῦ καθημερινοῦ ῥάσου· διότι εἶχεν ὁ ἐφημέριος καὶ ἄλλο ῥάσον εὐμορφον καινουργές, ὕπερ μετὰ φειδοῦς πολλῆς μετεχειρίζετο εἰς τὰς ἐπισκέψεις. ὡσαύτως ἔκαμνεν ἐπισκέψεις.

Αἱ σάλπιγγες τοῦ συντάγματος ἤχουν κατὰ τὴν διὰ τοῦ χωρίου διάβασιν. . . . καὶ τὰ βλέμματα πάντων ἀνεζήτουν τὸν Ἰωάννην, τὸν μικρόν Ἰωάννην· διότι παρὰ τοῖς πρεσβυτέροις τοῦ Λογγεβάλ εἶχε μείνη ὁ μικρὸς Ἰωάννης. Χωρικός τις κατερρυτιδωμένος καὶ καταβεβλημένος οὐδέποτε ἠδυνήθη νὰ ἀπαλλαγῆ τῆς ἔξωσ τοῦ νὰ προσαγορευῆ αὐτὸν διερχόμενον ἐπιφωνῶν αὐτῷ: «Αἶ ὦρα καλὴ μαγκίτσα, τί μου κάνεις;» Καὶ ἡ μαγκίτσα ἐκείνη εἶχεν ἐξ ποδῶν ἀνάστημα.

Καὶ ὁ Ἰωάννης δὲ οὐδέποτε διήρχετο τὸ χωρίον χωρὶς νὰ ἴδῃ ἐπὶ δύο παραθύρων τὴν γηραιάν κατερρυτιδωμένην καὶ μεμβρανώδη ὄψιν τῆς κυρᾶς Κλεμέντας καὶ τὸ μειδιῶν πρόσωπον τῆς Ροζαλίας, ἣτις πρὸ ἔτους ἦτο ὑπανδρος καὶ ὁ Ἰωάννης ἦτο παράνυμφος αὐτῆς, καὶ περιχαρῆς τὴν ἐσπέραν τῶν γάμων ἐχώρευσε μετὰ τῶν κορασιῶν τοῦ Λογγεβάλ.

[Ἐστία συνέχεια].

Τὸ ἐπόμενον περιεργότατον ἀρθρίδιον περὶ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς τῶν χελιδόνων ἠρῆσαιθμεν ἐκ καλλίστης πραγματείας τοῦ κ. Oustalet ἐν τῇ «Ἐπιστημονικῇ Ἐπιθεωρήσει» δημοσιευθείσης, ἐξ ἧς καὶ ἄλλα οὐχ ἦτον περιεργά μέρη θελόμεν δημοσιεύειν προσεχῶς ἐν τῇ «Ἐστίᾳ».

Σ. τ. Δ.

Ἡ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΩΝ ΧΕΛΙΔΟΝΩΝ

Οὐδεὶς ἀγνοεῖ ὅτι κατ' ἐνιαυτὸν ὁ Ἀπρίλιος ἐπαναφέρει ἡμῖν τὰς χελιδόνας. Πιστῶς ἐπανέρχονται αὐταὶ εἰς τὰς φωλεὰς αὐτῶν, εἰμὴ σκληρὰ ἐχθρική χεὶρ κατηρείπωσε καὶ κατέρριψεν αὐτάς· διότι, θλιβερόν εἰπεῖν, ἂν ἐν Παρισίοις αἱ φωλεαὶ τῶν χελιδόνων προστατεύωνται ὑπὸ τοῦ καινοῦ αἰσθημάτων μᾶλλον ἢ ὑπὸ τῶν νόμων, τοῦτο δὲν συμβαίνει πανταχοῦ καὶ τὰ θελκτικὰ ταῦτα πτηνὰ καταδιώκονται βαρβάρως, παγερὰν ἀδιαφορίαν ἐπιδεικνυμένης πολλαχοῦ τῆς ἀρχῆς!

— Δύο εἶδη χελιδόνων εἰσὶν αἱ προάγγελοι τοῦ ἔαρος, τὰς δὲ χελιδόνας ταύτας ἰκανῶς διαφερούσας ἀλλήλων δυνάμεθα ν' ἀναγνωρίσωμεν καὶ ἐκ μόνῃς τῆς στάσεως αὐτῶν, ὅποτε τα-

χυπτέρυγες καταδιώκουσι τὰς μύϊας ἐν ταῖς ὁδοῖς καὶ ταῖς πλατείαις. Τὸ ἐν εἶδος αὐτῶν, χελιδὼν ἡ κοινή (chelidon urbica), ἔχει τὴν κεφαλήν, τὸ ἄνω μέρος τοῦ σώματος, τὰς πτέρυγας καὶ τὴν οὐρὰν κυανόχροας ἀποκλινούσας πρὸς τὸ μελάγχρουν, τὸν δὲ τράχηλον, τὸ στήθος, τὴν κοιλίαν καὶ τὰ ἰσχία ἐντελῶς λευκά· τὸ ἕτερον εἶδος, χελιδὼν ἡ ἀγροδίαιτος (chelidon rustica), ἔχει πάντα τὰ ἄνω μέρη τοῦ σώματος κυανόχροα καὶ ὡς χάλυψ ἀνταυγάζοντα, τὸν τράχηλον πυρρὸν φέροντα μέλαν περιδέραιον, καὶ τὴν κοιλίαν λευκὴν πρὸς τὸ πυρρόχρουν ἀποκλινούσαν· τὸ πρῶτον εἶδος ἔχει τὴν οὐρὰν μετρίως διχλωτὴν, τὸ δὲ δεύτερον ἔχει αὐτὴν αὐτόχρομα φαλιδιωτὴν. Ἐκτὸς τούτων, ἡ ἀγροδίαιτος χελιδὼν, ἣτις παρὰ τὰ ὄνομα αὐτῆς, οὐδέποτε κτίζει τὴν φωλεάν της ἐν τοῖς ἀγροῖς, προτιμῶσα τὰ ἀμαξοστάσια, τοὺς σταύλους, τὰ ἀκατοίκητα δωμάτια, δὲν δεικνύει ἐν τῇ κατασκευῇ τῆς φωλεᾶς ταιαύτην καλλιτεχνίαν, ὅσην ἡ χελιδὼν ἡ κοινή.

Τὸ πτηνὸν τοῦτο ἐκλέγει πάντοτε πρὸς οἰκοδομίαν μέρος προφυλάττον αὐτὴν ἀπὸ τὰς ἀκρασίας τῆς ἀτμοσφαιρας· δηλαδὴ γειθῶν τι, παράθυρόν τι, ἢ ῥωγμὴν τινα ἢν κλείει ἐν μέρει διὰ πηλοῦ, μικρὸν μόνον ἀφίνουσα ἀνοιγμα· ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἄλπεων, ὅπου τὰ οἰκήματά εἰσι διεσκορπισμένα, ἀναγκάζεται νὰ κτίσῃ τὴν φωλεάν της ἐν μέσῳ τῶν βράχων, καὶ οὕτω ἀναμφιβόλως ἐκτίζειν αὐτὴν ἐν τοῖς προϊστορικοῖς χρόνοις, καθ' οὓς οἱ ἀνθρωποὶ δὲν ὄκουν ἐν ὑποστέγοις οἰκήμασιν, ἀλλ' ἐβίουν ἐν σπηλαίοις ὡς ἀγρία θηρία.

Ἡ φωλεὰ τῆς χελιδόνος ταύτης ἔχει ἡμισφαιρικὸν σχῆμα, εἶνε δὲ κεκλισμένη ἀνωθεν, καὶ ἔχει εἰς τὸ πλάγιον θυρίδα, ἧς τὸ εὖρος ὑπολογίζει ἀναλόγως τῆς διαμέτρου τοῦ σώματος αὐτῆς. Βλέποντες πόσον ἐπιμελῶς, καὶ πόσον καθαρῶς οἱ τοῖχοι τῆς φωλεᾶς, οἱ διὰ πηλοῦ καὶ ἀχύρων ζυμωθέντες, εἰσὶ λεῖοι ἐξωθεν καὶ ἔσωθεν, δὲν ἐκπλητόμεθα μανθάνοντες ὅτι ἕκαστον ζεῦγος χελιδόνων καταναλίσκει ὑπὲρ τὰς δεκαπέντε ἡμέρας πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἐργασίας ταύτης, τεκμαιρόμεθα δ' ἔπειτα ὅτι ἡ μετὰ τῶσαύτης στοργῆς κτισθεῖσα φωλεὰ δὲν εἶνε δυνατὸν ἐπὶ ἐν μόνον ἔτος νὰ χρησιμεύῃ. Καὶ πράγματι οὕτω συμβαίνει, ὅπως δ' ἐδοκίμασεν ὁ Σπαλαντζάνης προσδέσας μεταξίνην κλωστήν εἰς τοὺς πόδας τινῶν ἐξ αὐτῶν, ἐπὶ πολλὰ κατὰ συνέχειαν ἔτη τὰ αὐτὰ πτηνὰ ἐπανέρχονται εἰς τὸ παλαιὸν αὐτῶν κατάλυμα. Τὰ πάντα ἐπίσης πείθουσιν ἡμᾶς ὅτι ἀπὸ ἀμνημονεῦτων χρόνων αἱ χελιδόνας ἔχουσι τὴν αὐτὴν ἀρχιτεκτονικὴν, καὶ οἱ πλειστοίνοι τῶν νεωστῶτων ὀρνιθολόγων συμφωνοῦσιν τῷ κ. Gerbe δὲν παραδέχονται τοὺς δισχυρισμοὺς τοῦ κ. Pouchet, ὅστις ἄφ' οὗ ἐξήτασε πρότυπα τινὰ

φωλεῶν χελιδόνων ἐν τῇ μουσεῖῳ τῆς Ῥουέννης, συνεπέραναν ὅτι τὰ πτηνὰ ταῦτα κατὰ τὴν σειρὰν τῶν αἰώνων μετέβαλον καὶ ἐβελτίωσαν τὰ μικρὰ αὐτῶν οἰκοδομήματα.

Αἱ χελιδόνες ἀνευρίσκουσι λοιπὸν ἕκαστον ἐκ τῆν φωλεῶν ἣν κατέλιπον τὸ παρελθὸν φθινόπωρον καὶ μετὰ σπουδῆς ἐπισκευάζουσι αὐτὴν πρὸς ὑποδοχὴν νέας νεοσσιᾶς. Αἱ ἐπισκευαὶ ἄλλως τε οὔτε μακρὰ εἶνε οὔτε περίπλοκοι, διότι ἡ φωλεὰ εἶνε ὡς γνωστὸν ἰκανῶς χονδροειδής· τὰ τοιχώματα αὐτῆς εἰσὶν ἐκ πηλοῦ ἀναμειγμένου μετὰ τριχῶν καὶ καυλῶν ἀγρώστεως, ὅστις φέρεται διὰ τοῦ ῥάμφους τῶν καὶ συγκολλᾶται διὰ τῆς σιέλου αὐτῶν. Τὸ δὲ ἐσωτερικὸν αὐτῶν ἐπιστρώννεται διὰ χόρτων, τριχῶν καὶ πτίλων, χωρεῖ δὲ τέσσαρα ἢ πέντε ὡς λευκὰ φέροντα φαιὰ καὶ μελανὰ στίγματα.

Καίτοι ἡ φωλεὰ αὕτη δὲν εἶνε ἀριστοῦργημα ἀρχιτεκτονικῆς, ἐν τούτοις διεγείρει τὸν φθόνον πολλῶν πτηνῶν. Οἱ σπουργίται παραδείγματός χάριν, τὰ ἀναιδέστατα τῶν ἐπὶ γῆς ὄντων, καταλαμβάνουσι πολλάκις φωλεῶν χελιδόνων, οὐχὶ ἄνευ ζωηρῶν διαμαρτυρήσεων τῶν νομίμων ἰδιοκτητῶν αὐτῆς. Αἱ χελιδόνες ἐπικαλοῦνται τότε δι' ὄξειῶν κραυγῶν τὴν βοήθειαν τῶν ὁμοφύλων τῶν, αἵτινες προσάπτανται ἐν σπουδῇ· ἀλλ' οἱ σπουργίται ἀμύνονται τόσον καλῶς καὶ ῥαμφίζουσι τόσον γενναίως, ὥστε μένουσι κύριοι τοῦ πεδίου. Διηγοῦνται, εἶνε ἀληθές, ὅτι ἐνίοτε, οἱ ἐπιδρομεῖς ἐκτίουσιν οἰκτρῶς δίκην τοῦ ἐγκλήματος αὐτῶν, θαπτόμενοι ζῶντες ἐν τῇ φωλεᾷ, ἥς αἱ χελιδόνες μακρῶς κλείουσι τὸ ἀνοιγμα διὰ λάσπης, ἀλλὰ δυσκόλως δύναται τις νὰ πιστεύσῃ ὅτι ὁ σπουργίτης δὲν θὰ δυνηθῇ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει διὰ τοῦ ἰσχυροῦ τοῦ ῥάμφους ν' ἀνοιξῇ διόδον πρὸς ἀνάκτησιν τῆς ἐλευθερίας του.

Τὸ πετροχελιδόνορον (*Cypselus apus*), τὸ ἔχον αἰθαλῶδες τὸ πτέρωμα καὶ δρεπανοειδῆ τὴν οὐρὰν, τὸ ἐρχόμενον μετὰ τὰς χελιδόνας καὶ ἀπερχόμενον εὐθὺς ὡς ἀρχίσουν νὰ ψυχραίνωνται αἰεσπέρας, καταλαμβάνει ἐπίσης, ὁσάκις δυνηθῇ, τὴν φωλεῶν τῆς χελιδόνας. Ἀρκεῖ ἄλλως τε ν' ἀκούσῃ τις τὸ θέρος, πρῶϊαν ἢ ἐσπέραν, τὰς ὄξειας, ἀγρίας μάλιστα κραυγὰς τῶν πετροχελιδόνων περιστρεφομένων μακρῶς περὶ τὰ κωδωνοστάσια ὅπως πεισθῇ ὅτι εἶνε ἀρπακτικὰ πτηνὰ. Πολλάκις ἐκβάλλουσι τὰ μαυροπούλια καὶ τοὺς σπουργίτας ἐκ τῶν τεχνητῶν παρασκευασθεισῶν αὐτοῖς φωλεῶν, εὐχερέστερον δ' ἐννοεῖται καταβάλλουσι τὰς πολλῶ ἀσθενεστέρους αὐτῶν χελιδόνας. Ἐν τῇ βιαιῶς κατακτηθείσῃ φωλεᾷ κατασκευάζουσι ἐν τάχει χονδροειδῆ κλίνην ἐφ' ἧς ὠτοκοῦσιν· ἀλλ' ἐν ἐσχάτῃ ἀνάγκῃ κτίζουσι καὶ αὐτὰ φωλεὰς, μεταχειρίζονται δὲ πρὸς τοῦτο πᾶν τὸ προσπίπτον εἰς τὸ ῥάμφος αὐτῶν, κάνναβιν, φύλλα,

χόρτον, ῥάκη, πετρὰ, τὰ ὅποια πάλιν κλέπτουσι ἐξ ἄλλων φωλεῶν. Πάσας τὰς ἑτερογενεῖς ταύτας ὕλας συναρμολόγουσι διὰ τῆς σιέλου αὐτῶν, ἥτις ξηραίνεται ταχέως εἰς τὸν ἀέρα συγκατατοῦσα καὶ συγκολλῶσα ὡς ἀληθῆς κόλλα.

Οἱ παράιτοι

ΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΔΥΜΑ

[Ἐκ τοῦ ἐσχάτου ἐκδοθέντος συγγράμματος τοῦ κ. Γαβριήλ Φερρὺ «Τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ Ἀλεξ. Δυμά» (1864-1870)]

Καθ' ὅλην τὴν ζωὴν τοῦ ὁ Ἀλέξανδρος Δυμάς ὑπῆρξε θῦμα τῶν παρασίτων. Βιβλία ὀλόκληρα ἠδύνατο νὰ γραφῶσι περὶ τῆς εὐκολίας, μεθ' ἧς παρεῖχεν ἑαυτὸν πρὸς ἐκμετάλλευσιν.

Ἡ οἰκία του ὁμοίαζε πρὸς ξενοδοχεῖον, ἐν ᾧ ἠδύνατο οἰσοδῆποτε νὰ γευματίσῃ ἀπαξ ἢ δις τῆς ἐβδομάδος, ἡ καὶ καθ' ἑκάστην ἔτη, τοῦτο δὲ ἐπὶ ὀλόκληρα ἔτη!

Ἐνίοτε μόνον, ὅταν τὸ πλῆθος ὑπερυξάνεν, ὁ συγγραφεὺς τῶν «Τριῶν Σωματοφυλάκων» ἐπεχείρει μικρὸν ταξίδιον ἵνα κατορθώσῃ τὴν διάλυσιν τοῦ ξενοδοχείου του· ἀλλ' οἱ πελάται του δὲν ἐνόουν νὰ παραιτηθῶσι καὶ ἤρχοντο καὶ κατ' αὐτὴν τὴν ἀπουσίαν του. Μεταξὺ τούτων ὑπῆρχε παιδικὸς τις φίλος τοῦ Δυμά, ὃν ὁ μυθιστοριογράφος ἀπῆντησεν ἐσπέραν τινὰ εἰς τὴν ὁδὸν μετὰ πολλῶν ἑτῶν χωρισμόν.

Ὁ φίλος δὲν εἶχε ποσῶς τὸ ἐξωτερικὸν ἀνθρώπου εὐποροῦντος.

— Ἀλήθεια! ποῦ τρώγεις ἀπόψε; τὸν ἠρώτησεν ὁ Δυμάς.

— Ἀπόψε! δὲν τρώγω πουθενά, ἀπῆντησε μελαγχολικῶς ὁ ἄλλος.

— Τόσῳ καλλίτερα, πάμε νὰ δειπνήσωμε μαζύ.

Καὶ συμπαρέλαβε τὸν πτωχὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν ἐγκαθίδρυσεν εἰς τὴν τράπεζαν παρ' ἑαυτοῦ.

Μετὰ τὸ δεῖπνον, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Δυμάς ἔμελλε νὰ ἀποσυρθῇ εἰς τὸ γραφεῖόν του, ἀπεινόμενος πρὸς τὸν ξένον φίλον του.

— Εἰξέυρεις, ἀγαπητέ μου; σὲ περιμένω καὶ αὔριον εἰς τὴν αὐτὴν ὥραν.

Ἐννοεῖται ὅτι ὁ φίλος δὲν ἔλλειψεν ἀπὸ τὴν συνέντευξιν.

Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ἐπαναλαμβάνει τὴν ἐπίσκεψιν, καὶ τὴν μετὰ ταύτην ὁμοίως.

Διετήρησε δὲ τὴν ἔξιν ταύτην ἐπὶ δώδεκα... ἔτη.

* *

Ὅτε ἐν ἔτει 1864 ὁ Δυμάς διέτριβεν εἰς τὴν ἑπαυλιν *Catinat* παρὰ τὸ Ἐγγιέν, προσήλθον πρῶϊαν τινὰ εἰς τὸν οἶκόν του πλείστοι ἀ-